

HERHAAL ME DAT GEEN MENS WEZENLIJK KAN VERANDEREN

Grond van Idwer de la Parra

Al lijkt het een detail, toch mag het opmerkelijk heten dat *Grond*, de eerste dichtbundel van Idwer de la Parra, geen biografische informatie over de auteur bevat. Allereerst is dat opmerkelijk omdat een kleine biografie bijna onontbeerlijk is geworden op de kaft van romans en dichtbundels die in de eenentwintigste eeuw het licht zien. Informatie – het liefst spraakmakend – over het leven van de schrijver moet de lezer een eerste stimulans bieden om het boek te kopen. Op de omslag van De la Parra's debuutbundel daarentegen krijgt de kunst voorrang, als een statement in tijden van zelfprofilering: de cover toont een reproductie van een schilderij met geometrische figuren in warme tinten van Lajos Kassák, op de achterzijde prijken enkele verzen uit de bundel en een korte aanbevelingstekst.

De afwezigheid van biografische gegevens is daarnaast ook opmerkelijk omdat de gedichten zelf vaak veel weg hebben van belijdenispoëzie (zoals veel lyriek van het nieuwe millennium). Aan het woord in de bundel is een mannelijk lyrisch ik, dat zijn onzekerheden over zijn rol als vader en zijn wroeging na wat een relatiebreuk lijkt te zijn openlijk uitdrukt. Hij blikt terug op zijn wilde jonge jaren, maar moet vaststellen dat hij zich uiteindelijk heeft geconformeerd aan de maatschappij: "Mee te vliegen met de mensen, / ik heb ze jaren laten wachten. / [...] Sloot me aan bij Titanen, op zoek / naar grenzen – sloot me soms / bij vrouwen aan en fiets nu samen / met een jongen door de stad." Zijn meanderende zelfexploratie doet de ik-figuur beseffen dat zijn identiteit niet alleen veranderlijk is door de jaren heen, maar zelfs in wezen immer versplinterd en chaotisch is. De vele retorische vragen in de bundel geven uiting aan die onopgeloste en onoplosbare zoektocht naar het zelf. Een symbolisch voorbeeld van de moeite die het ik ondervindt om zichzelf te herkennen, is het gedicht met de titel 'Op de schouw'. Daarin beschrijft en interpreteert de ik-figuur in zes disticha een man op een portretfoto, maar hij heeft zijn kind nodig om zich te realiseren dat hijzelf de geportret-

Terwijl De la Parra's gedichten de onzekerheid van de eigen identiteit thematiseren, dringen ze die thematiek in een behoorlijk strak keurslijf, als een ironische vorm van houvast

teerde is: "Waar hij woont / is onbekend. Blijft het bij // dat hoofd met triomfale bogen? / Mijn zoon zegt: dat ben jij."

Grond biedt echter meer dan de allerindividueelste expressies van de allerindividueelste emoties van een lyrisch ik. De bundel situeert die zoektocht naar de eigen identiteit in een idiosyncratische ruimte, in een bijna premodern en alleen al daardoor bevreedend universum. Het decor van de gedichten is dorps en ruraal (zelfs van Den Haag evocert de dichter niets meer dan een kerk, als was het een dorpje). De la Parra's verzen zitten vol archaische termen (zoals "de kim" of "de abelen") en biologisch jargon. De natuurlijke ruimte van de gedichten heeft een *unheimliche*, dubbelzinnige symboliek. Ze gaat gepaard met een bijna cyclisch tijdsbesef, waarin het schijnbaar contingente en individuele wordt ingeschakeld in een overkoepelende natuurlijke cyclus van herhaling en voorspelbaarheid. Die eeuwige cyclus geldt in de bundel zowel op een kosmisch (het ik is een klein element in een omvangrijk ecosysteem) als op een genealogisch niveau (het ik vormt een schakel tussen vele generaties). Dat besef van het eigen leven als element in een groter (kosmisch en/of genealogisch) geheel voelt voor de ik-figuur minder aan als een beklemming dan als een geruststelling. Het verzacht de indruk van individuele inconsistentie, zoals blijkt uit 'Luister':

Wat wekt mij deze nacht? Hulst en brem
zijn niet te onderscheiden, verdwenen
is de kavelgrens en gras ligt zonder maan

buiten de omheining. Ademloos elk silhouet.
Hier schiet ik wortel voor mijn part.
Wil me binden, opdat de wind de omtocht

alleen hervat. Hier. Breek de takken
van mijn stem, gierend rond mijn stam,
bedreig me met mijn voorgelacht.

Herhaal me dat geen mens wezenlijk kan
veranderen – krijsend tussen berken door,
hulst en brem.

De identitaire zoektocht van de ik-figuur speelt zich niet alleen af in een premoderne setting, de dichter verwoordt hem ook in een verrassend klassieke vorm. Vele verzen rijmen subtiel, vaak door middel van binnenrijm. Sommige gedichten tellen een evenwichtig aantal lettergrepen of neigen zelfs naar een vast metrum. Het titelloze gedicht met als openingswoorden “Daar valt de zon en valt / het blad” bijvoorbeeld bevat een betekenisvolle combinatie van jamben en trocheeën (en is om zijn boeiende vorm overigens al onderworpen aan een close reading op de website *Oote oote* – De la Parra’s canonisering is begonnen!). De dichter hanteert daarenboven vaak de figuren van de herhaling en het enjambement, die in zijn gedichten semantisch worden opgeladen. Terwijl De la Parra’s gedichten de onstabielheid en onzekerheid van de eigen identiteit thematiseren, dringen ze die thematiek van de onzekerheid in een behoorlijk strak keurslijf, als een ironische vorm van houvast. De vele herhalingen en klankgelijkenissen lijken pogingen om het eigen bestaan zo voorspelbaar te maken als de natuur lijkt.

De vreemdsoortige setting van de gedichten en de klassieke opbouw ervan maken van *Grond* een unieke vorm van belijdenispoëzie. Ze creëren een bevreemdende, boeiende symbolische spanning en zorgen voor een grote coherentie in de bundel. Misschien vormt net die coherentie ook de achilleshiel van De la Parra’s debuut. De vele herhalingen en volgehouden metaforen ondersteunen weliswaar mooi de poging van het lyrische ik om de grilligheid van de eigen identiteit in een voorspelbare vorm te gieten, maar vergroten daardoor ook de voorspelbaarheid van de gedichten zelf. Bovendien neigen sommige vormen van beeldspraak (de liefde als een strijd of de taal als een wapen bijvoorbeeld) naar de gemeenplaats. Die minpunten daargelaten is *Grond* een debuut dat van de eerste tot de laatste bladzijde weet te boeien en een eigenzinnige positie bekleedt in de Nederlandse poëzieproductie van vandaag.

BRAM LAMBRECHT

LDWER DE LA PARRA, *Grond*, De Bezige Bij, Amsterdam, 2016, 56 p.